

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

2:a årg.

Den 10 Mars 1901

N:r 24

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: Öfverste Carl Otto Bergman (med 1 porträtt). *Hvinande storm.* För HVAR 8 DAG af Gösta Geijer. *K. operans senaste gäst* (med 1 porträtt). *Härtigens af Westminster bröllop* (med 5 illustrationer). *Ögonblicksbilder från riksdagen, II* (med 5 illustrationer). *Svenskarne utomlands* (med 2 illustrationer). *Svensk kvinlig skulptur* (med 2 illustrationer). *Teresita Carreno* (med 1 porträtt). *Två svenskars flykt ur engelsk fångenskap* (med 1 illustration). *"Sjöbjörnar"*. Öfvers. för HVAR 8 DAG. *Veckans porträttgalleri* (med 16 porträtt).

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1901.

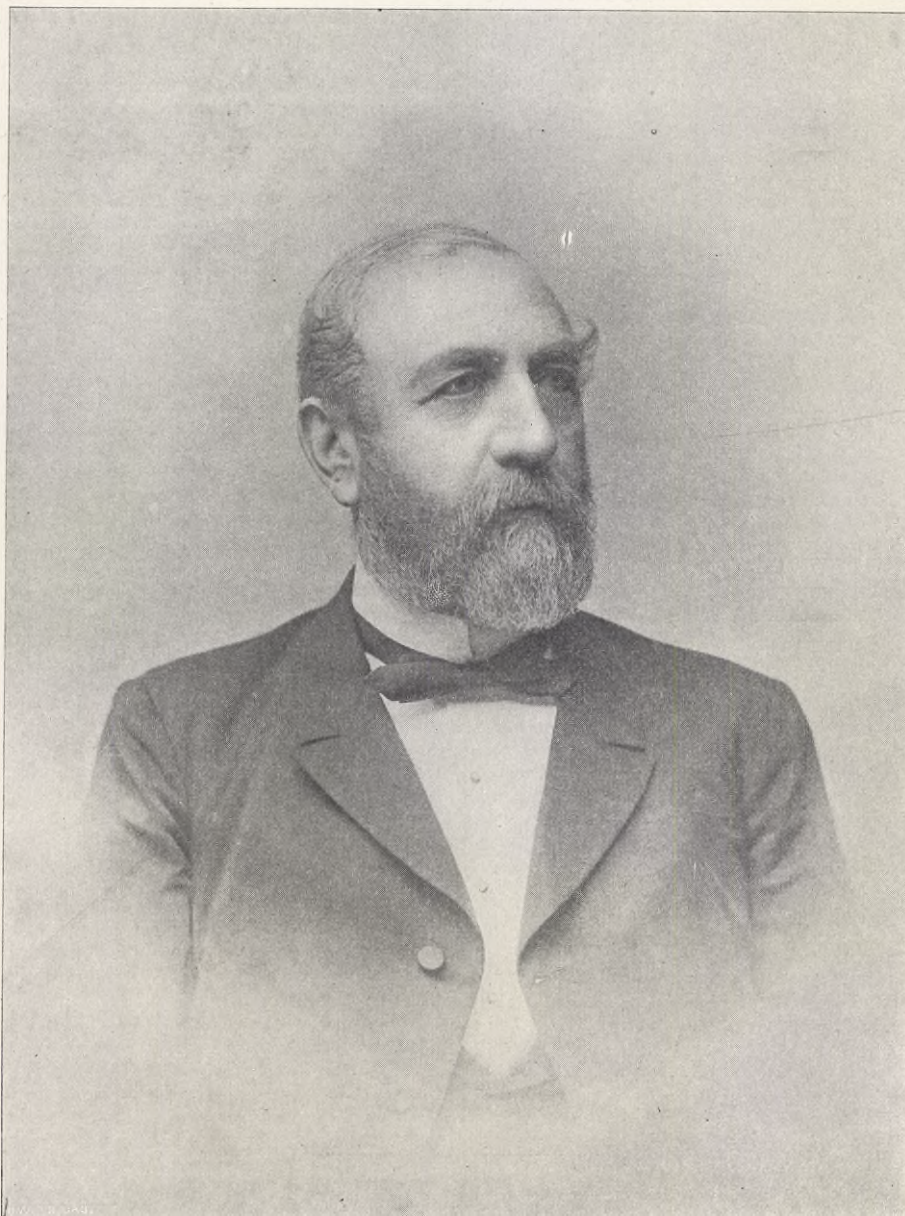

Foto. Florman, Sthlm.

Öfverste CARL OTTO BERGMAN.

En af den Norrländska odlingens märkesmän.

CARL OTTO BERGMAN.

Norrland är ju »framtidlandet», hvartill så många förhoppningar äro fästa. De utan tvifvel ofantliga möjligheter, som denna del af Sverige besitter, skola med järnvägarnes tillhjälp blifva realiteter, och de slumrande millionerna väckas till lif.

Början är god: framtidsmålet hägrar icke längre i ett aflägsset fjärran, utan har ryckt betydligt närmare efter de viktiga riksdagsbesluten om järnvägs-företaget Gellivare-riksgränsen och i samband med en fästning vid Boden. Och där uppe i Norrbotten, vid Gellivare, äger ju redan en synnerligen blomstrande industriell verksamhet rum.

En af de förste bland de män, som insågo öfre Norrlands värde och betydelse, är öfversten *Carl Otto Bergman*, åt hvilken HVAR 8 DAG i detta nummer ägnat sin första sida.

Denne energiske och verksamme man föddes i Luleå den 29 april 1828. Föräldrarna voro köpmannen Olof Bergman och Margareta Magdalena Sundberg. År 1850 blef Bergman student i Upsala, hvarpå han ägnade sig åt den militära banan. Han utnämndes 1852 till officer och avancerade så småningom, tills han 1880 blef major vid Norrbottens fältjägarregiment. Följande år blef han öfverstelöjtnant i armén och erhöll vid afskedstagandet öfverstes namn, heder och värdighet.

Under åren 1860-87 var Bergman disponent för Bodträskfors — det stora sågverket i Edeförs socken, på högra sidan af Lule älf — och under denna tid gjorde han stora odlingar, anlade trädgårdar och växthus och visade, att man här, så högt uppe i norden, mycket väl, ifall man endast hade vilja och förstånd, kunde frambringa utmärkta jordbruks- och trädgårdsprodukter. Han har till och med på Fjällnäs, den bekanta egendomen i Gellivare, uppdragit blåa vindrufter. På åtskilliga utställningar i Stockholm och väl också annorstädes har Bergman visat, huru sällsynt vackra frukter den norrbottenska jorden förmådde framställa. För sina förtjänster som nyodlare och jordbrukare blef han 1883 utsedd till ledamot af Landtbruksakademien.

Bergman ville emellertid i stort tillvarataga Norrbottens naturliga rikedom — och hans namn är i detta afseende oskiljaktigt förenadt med Gellivare. Det var han, som slutligen åter bragte grufvorna i våra landsmäns ägo och därigenom gaf upphof till stiftandet af det stora bolag, som äger Malmberget och — ehuru formellt under ett annat bolag — de ännu mäktigare järnmalmsfälten Kiirunavaara-Loussavaara, hvarom man på senare tiden hört så mycket. Öfverste Bergman blef därigenom också första upphovet till, att järnvägen Luleå-Gellivare öfvertogs af staten. Man har, med ett ord, honom att i hög grad tacka för det närvarande lyckliga industriella tillståndet i Norrbotten.

Några ord om Gellivare malmberg torde här vara på sin plats. Det är beläget omkring 190 km från Bottniska viken, 2,7 km från Lina älf, en sekundär biflod till Kalix älf. Malmberget är bekant sedan 1704. Inmutningar togos redan 1735, men först 1795, sedan friherre Samuel Gustaf Hermelin — den svenska kartografiens grundläggare börjat arbeta på bruksrörelsens främjande, blef denna lifligare. Men transportsvårigheterna voro

alltför stora. Gellivareverken jämte de öfriga Hermelinska verken gingo sedan till konung Carl XIV Johan och öfvertogs efter hans död af hans arvingar, men såldes jämte skogar, hemman och skogsafverkningsrättigheter 1855 till ett hufvudsakligen norskt konsortium. Detta konsortium öfverlät 1861 verken och grufvorna till ett svenskt bolag, som 1864 sålde dem till ett engelskt bolag. Detta bolag sattes emellertid 1866 i konkurs, och ett nytt engelskt bolag inropade Gellivareverken. Efter åtskilligt trassel bildades »Gellivare aktiebolag», hvars förnämste delegare dock voro engelsmän, och som arbetade i samband med det engelska järnvägsaktiebolag, hvilket fått koncession på att anlägga Luleå—Ofotens järnväg och som äfven erhöll rätt att bryta Gellivare grufvor. Denna brytning upphörde 1889 med bolagets obestånd, och samma år inmutades grufvorna änyo af öfverste Bergman, under uppgift att de voro sönade. Öfverste Bergman grundade slutligen 1890 aktiebolaget »Gellivare malmfält», som numera på ett storartadt sätt bedriver verksamheten härstädes.

Hufvudmassan af Malmberget utgöres — heter det i dr Svenonius' resehandbok — af Kungsryggen med toppen Vålkomman i väster och Tingvalls kulle i öster. Malmzonerna framstryka hufvudsakligen från sydväst mot nordost som mäktiga bälten ofta med starka svängningar. Längst är den s. k. Stora malmen, som genomstryker bergets hufvudmassa, Kungsryggen och Vålkomman, och uppskattas till en längd af fyra tusen meter. För dess tillgodogörande har man byggt dels en cirka fem km. lång järnväg från stationen Malmberget till Tingvalls kulle, dels en sådan upp till foten af Vålkomman. Den årliga malmbrytningen uppgår nu till åtta å nio hundra tusen ton, som öfver Luleå utskeppas hufvudsakligen till Tyskland; en del går ända till Österrike.

Norrbottens Malmfält — sade öfverste Bergman själf i ett tal, som han höll till riksdagsmännen vid deras färd till höga norden i juli månad i fjol — beräknas komma att utskeppa minst två millioner ett hundra tusen ton årligen. Efter nu gällande medelpris, 10 kr. pr ton, utgjorde ju detta 21 millioner kr. årligen och tillgången räckte för hundratals år!

I närheten af polcirkeln, vid Luleå—Gellivarebanan, 76 km från Luleå, 40 från Boden och 128 från Gellivare, ligger stationen Sandträsk, och här har öfverste Bergman sin präktiga egendom med samma namn. För en 6 å 7 år sedan var det endast ett vanligt bondhemman, men genom rationell skötsel har han fullständigt omdanadt detsamma. Landthuset är hållet i villastil, i ljus, blågrå färg, ladugården, som har en kreatursbesättning af omkring hundra hvita fjällkor, är försedd med elektriskt ljus. Hästarne äro fjorton till antalet — och före den nuvarande ägarens tid födde hemmanet med nöd en häst och två kor.

Öfverste Bergman har äfven gjort en kraftig insats i hemortens kommunala lif, och som länets representant suttit i Första kammaren 1881—83 samt sedermera allt från 1889. Han tillhör protektionisterna.

HVINANDE STORM*.

EN VÄRMLÄNSK EPISOD FRÅN BÖRJAN AF FÖRRA SEKLET. För HVAR 8 DAG af GÖSTA GEIJER.

Ingen stjärna syntes, tjockt stod kvällsmörkret, och nordanvinden hven i vildt raseri, jagande framför sig höga böljor af hvirflande snö. Den uråldriga jätteeken och de gamla högresta fruktträden på Hjelleskate gård hade en svår dust att utstå emot stormens våldsamma anlopp. I den sekelgamla, rödmålade envänings manbyggnaden knakade det ibland, som om dess massiva stockvirke hotat att lossna och interfolieradt af vindens tjut i knutarne hördes vargens. Där nedanför häfde sig Väneren i lika stormande uppror, vråkande stora stycken af sitt sönderbrutna istäcke i dånande vågslag mot stranden.

Men inne i manbyggnadens stora sal brann spiselbrasan med den sista, värmande glöden. Då och då flammade den upp med ett lifvande sken, som fantastiskt belyste takets blottade, hvitraprade bjälklager, de i empirestil nötta möblerna och de å väggarne hängande gamla familjeporträtten, hvars karaktäristiska omväxling representerade hela skalan af en brokig kostym från Vasarnes tid intill det närvarande.

Fram och tillbaka å salsgolvet promenerade gårdens egare, gamle ryttmästare Ros, med synnerligt välbehag hängifvande sig åt denna sköna, hägnande trygghet, som känslan af att vara under tak i ett varmt och godt hem alltid skänker, särskildt i en situation som denna. Han var en reslig krigartyp med nobla, fina drag, och med en hållning, hvars aristokratiska stramhet ännu mera framhölls af den tidens sällsamma klädedräkt, de smala, uppåtvigade benkläderna, den långa, kring midjan tätt åtsittande lifrocken, som med sin höga, nervikta krage isynnerhet åt hufvudets ställning gaf något stelt och afmått högburet.

En ur glöden plötsligt upplågande glimt, som för blänkande öfver det uppslagna klaverets tangenter och därefter stannar med en hjärt koncentrerung å ett af familjeporträtten, kommer ätven ryttmästaren att stanna, och hans uppmärksamhet att fångas af detta. Det är en stor oljefärgsmålning**, föreställande en af hans förfäder med sin maka och tolf söner grupperade kring dem. Långt afskild från den öfriga familjen står en son. Af hans hufvud synes endast håret och pannan.

En dyster familjehistoria är förknippad med denna egendomliga gruppering. Moderns mest älskade son hade ådragit sig faderns oförsonliga hat: därför hans isolering.

Blott på moderns enträgna förböner hade han kommit med, då taflan togs, men endast med förbehåll, att fadern skulle bestämma hans ställning. Den blef till föga heder för fadern och till ännu mindre glädje för modern, men helt visst till ett förmildrande sken för den förskjutne, trots det mörka, disproportionerliga tomrum, hans plats ger taflan. Det fylles lätt af efterlevandets deltagande; så ej minnet af tomheten i ett oförsonligt hjärta.

Deltagande var dock ej det uttryck, som nu formade linierna i den annars högsinte och noble ryttmästare Ros vackra, distinguerade drag. Ju mera han såg på målningen desto mera skärptes de i en kall, hård förstelning.

Då kom sakta ur det mörka, närgränsande rummet, en vän, ljuslockig flickgestalt, smög sig intill honom, lade sina mjuka armar om hans hals och sitt hufvud mot hans bröst.

»Far, du får ej se mera på den där taflan, hvar gång du så gör, skrämmer du mig, ty jag

känner då ej igen min ädle, gode far, den bäste, som fins på jorden.»

Ryttmästaren böjde sig ned och kysste henne på pannan. Hon var den yngsta af hans många döttrar, och den af dem, som stod hans hjärta närmast.

»O, far!» fortfor flickan ömt och bedjande, »får jag ej ta ner den där olycksaliga taflan och ställa den i den mörkaste vrå som finns på vinden?»

»Visserligen, min älskade flicka, tillhöra onda gärningar mörkret, men därför skola de också dragas fram därur för att få en bättre dager, androm till besinning och eftertanke. Därför må ätven taflan hänga där den hänger.»

»Hvad hade han då egentligen gjort denne stackars förskjutne son? Jag har aldrig fått veta det där riktigt. Säkert var det något mycket klandervärdt, efter han så skulle utpekas som en skamfläck för kommande släkten?»

»Han svek sin konung.»

»Är det då en så stor synd, attdenej kan förlåtas och glömmas?»

»Är du en verklig Ros, en värdig dotter af Rosarnes annars konungsligt sinnade och ädla släkt, som så frågar. Men du är ett barn, och din ungdom ursäktar dig. Konungen, mitt barn, är Herrans smorde. Näst Gud är han det förnämsta vi äga, emedan han personifierar det högsta vi från vår tidigaste barndom lärt oss älska, akta och ära: fosterland, familj och hem, allt.»

»Hem, ack ja! Gud välsigne och skydde vårt kära hem! Det är lyckligt, att veta sig äga ett sådant — just i kväll.»

»Ja, stackars alla hemlöse, som nu nödgas färdas ute.»

Orden voro knappast uttalade, förrän emellan vindstötarna hördes bjällerklang, som kom allt närmare och närmare, tills den med ens med genomträngande tydlighet stannade strax utanför förstruttrappan.

»Hvem kommer att gästa vårt gamla Hjelleskate så sent i kvällen?» sporde ryttmästaren mera sig själf än sin dotter. Hon gick att mottaga den kommande. Men så hejdade hon sig tvärt. Ej underligt: några kvällar förut, då hon i mörkret trefvat sig fram i den långa gången därutaför, hade hennes händer vidrört något ludet och lurfvigt och ett par hemskt glödande ögon lyste emot henne. Ljus kom till, och en stor »gräbening», som mot den bistra kölden sökt skydd därinne, störtade då ut genom dörren.

Fadern förstod hennes tvekan och gick att i stället fullfölja hennes afsikt, men blef förekommen: tunga steg närmade sig dörren. Den öppnades och en stor bepålsad och snöhöljd man trädde inom dess tröskel. Det var hofjägmästaren von Greiff, som rest natt och dag med viktiga depescher från Stockholm till Norge, och hvilken nu kom för att be sin gamle vän och vapenbroder — som han ej sett på många år — om värn och skydd öfver natten mot storm och mörker. Efter afpalsningen beseglade ett kraftigt handslag ett lika hjärtligt välkommen. Det föll af sig själf, ty det var på den tid, då gammalsvensk gästfrihet ej blott var lag, utan kär plikt och hjärtats behof. Snart sutto därför gäst, värd, värdinna och husets döttrar i en sluten ring kring den åter muntert flammande härden; festbägaren, som endast kom

* Händelsen förut offentliggjord, men i stor olikhet med bygdesägnen, efter hvilken denna episod är affattad.

** Finnes ännu i förvar i Eskilsätters kyrka i Värmland.

fram vid särskildt högtidliga tillfällen, ifyllt husets bästa vin, kredensadt af äldsta dottern, gjorde nu sin rond kring hela laget, på det att gästvänligheten skulle få ett uttryck af mera allmänt och gemensamt delagande.

Greiff, uppvärmd och upplifvad af vinet, slog upp språklädan på vid gafvel. Hans stämma och tal hade något brutalt och bullrande, hans sätt något burdust och själfkärt, hvilket hjärt skilde sig från ryttmästarens lugna och måttfullt afvägda.

Den långväga gästen orerade först vidt och bredt om sin resa, dess många besvärligheter och vedermödor och slog därefter med ens in på politiken.

»Hvad är din mening om de sista politiska händelserna, min kära Ros?»

»Ja, i den saken kan jag i sanning ej ha någon mening, då — beklagligt nog — den sparsamma och oregelbundna postgången här ute på Värmölandsnäs genom de sista envisa snöstormarne varit mer än vanligt miserabla. Du kan själf tänka dig i hvad slags förbindelse vi här stå med den yttre världen, då du hör, att vår senaste underrättelse om den är mer än månadsgammal. Vi fick den af en ren händelse. Fänrik Bratt på Stegelsrud hade med mycken möda tagit sig hem från Karlstad och lämnade oss då i förbifarten en riktig acquisition — eller som han själf uttryckte sig — »*tjugo färska tidningar.*»

»Åh, kors för f—n», skrockade Greiff för full hals, »mycket har sedan dess inträffat, som skall slå er med häpnad.»

»Ja, jag afvaktar verkligen, som du nog kan förstå, med spändt intresse och liflig nyfikenhet dina meddelanden från hufvudstaden», ytrade Ros; »alltså, låt höra!»

»Då skola ni till att börja med få en tidning, men *en*, som är *lika god som tjugo*», gentog Greiff i det han förde vinbägaren till sina läppar och tog en försvarlig klunk. Därefter med vidt uppspärrade ögon riktade mot Ros:

»Konung Gustaf IV Adolf finns ej mer.»

»Hvad i Guds namn säger du! Är kungen död? Och det kallar du en *god* tidning! Är du från dina sinnen, karl?» utbrast Ros med upprörd och skälfvande stämma.

»Som jag säger, *kungen är död, men människan*, den fördömda äsnan, *lefver*, gu'nä's så visst, ännu.»

Det lugna och behärskade hos Ros var nu borta. Det heta Roska blodet kokade. Han grep med händerna ett så fast tag i stolkarmarne, att det knakade i hela den gamla stolen.

»Greiff, vågar du häda kungen! Svara mig rent ut och tala ej i gåtor, är kungen *afsatt*?»

»Alldeles! Och den som varit en bland de mest verksamme att bringa det därhän, det är just *jag*, det!»

Greiff häfde sig bakåt och vred själfbelåtet sina stora mustascher.

Ryttmästaren Ros sprang häftigt upp med ungdomlig spänstighet och blef därefter stående stel och kapprak som om han varit gjuten i brons. Dödsblekheten kom och gick öfver hans ansikte, bröstet häfdes af återhållen, häftig sinnesrörelse, och öfver den höga pannan lade sig ådrorna i tjocka knutar. Så bröt det loss med förfärande stentorsröst, beledsagad af en betecknande, otvetydig fingervisning:

»Ut, herre! Där är dörr'n.»

Greiff trodde hvarken sina ögon eller öron. Hans brutala, bornerande inskränktighet kunde ej fatta djupet af den andres nobla känslighet.

»Ut, *förrådare*, eller, så sant mig Gud hjälpe, skjuter jag er ej en kula för pannan i mitt eget hus.»

Nu förstod Greiff. Automatiskt reste han sig, gjorde en stel bugning, tog sina ytterplagg under armen och försvann.

Men ned i sin stol sjönk åter Ros, tyst, och orörlig, med djupt mot bröstet nedböjdt hufvud och hopknäppta händer. Tysta och orörliga af respektfull hänsyn sutto äfven de andra, väl vetande, att de i detta ögonblick voro lika vanmäktiga att stilla den storm som kämpade i hans inre som den, hvilken rasade därute. Så obemärkt som möjligt aflägsnade de sig, den ene efter den andre, och så blef han lämnad ensam. Elden förkolnade och dess dunkla, rödmatta belysning nådde slutligen knappt utom spiselhården. Men emellan den gamle, lojale krigarens tungt häfvande stönande andetag och vindens, hördes åter bjällerklang, men den fjärmade sig nu, fjärmade sig allt mer och dog bort till sist i natt och mörker.

K. OPERÄNS SENASTE GÄST.

KURT SOMMER som Raoul i »Hugenotterna».

Arvid Ödmann, som en tid måst sköta sin hälsa å Voxenkollen, har under några veckor blifvit ersatt vid K. teatern af en tenor från Berlins opera, Kurt Sommer. Han har uppträdt i flere partier och vunnit allmänt erkännande. Detta är ju alltid glädjande för operadirektionen.

HÄRTIGENS AF WESTMINSTER BRÖLLOP.

Från HVAR 8 DAGS Londonkorrespondent.

Lördagen den 16 februari ägde ett intressant bröllop rum i London, i det den unge hertigen af Westminster, en af Englands rikaste män och ägare af hela gator och kvarter i London, sammanvigdes med miss Shelagh Cornwallis-West. Till följd

och ryktet har otaliga gånger förlovat bort den unge hertigen, som vid farfaderns död, förra året, befann sig under tjänstgöring i Syd-Afrika.

Hans moder lady Grosvenor är, som bekant, omgift med den framstående parlamentsledamoten mr Wyndham, sekreterare för Irland.

Nu blef emellertid miss Shelagh West den lyckliga brud som han hemförde till det ståtliga familjesätet »Eaton Hall» nära Chester. Detta rent kungliga slott har en fasad på 700 fot och en af dess många terrasser är 350 fot lång. Tafvelgallerierna äro fulla af utsökta konstverk, ehuru samlings mest värdefulla klenoder befinna sig i lady Grosvenor's Londonresidens. Salongsinteriören här nedan ger ett, om än ringa begrepp, om de ståtliga gemak i hvilka bruden nu herrskar.

Utmärkt ryttarinna, och sportintresserad i allmänhet, kommer

naturligtvis den unga hertiginnan äfven att varmt intressera sig för det magnifika stallet med dess bekanta kapplöpningshästar.

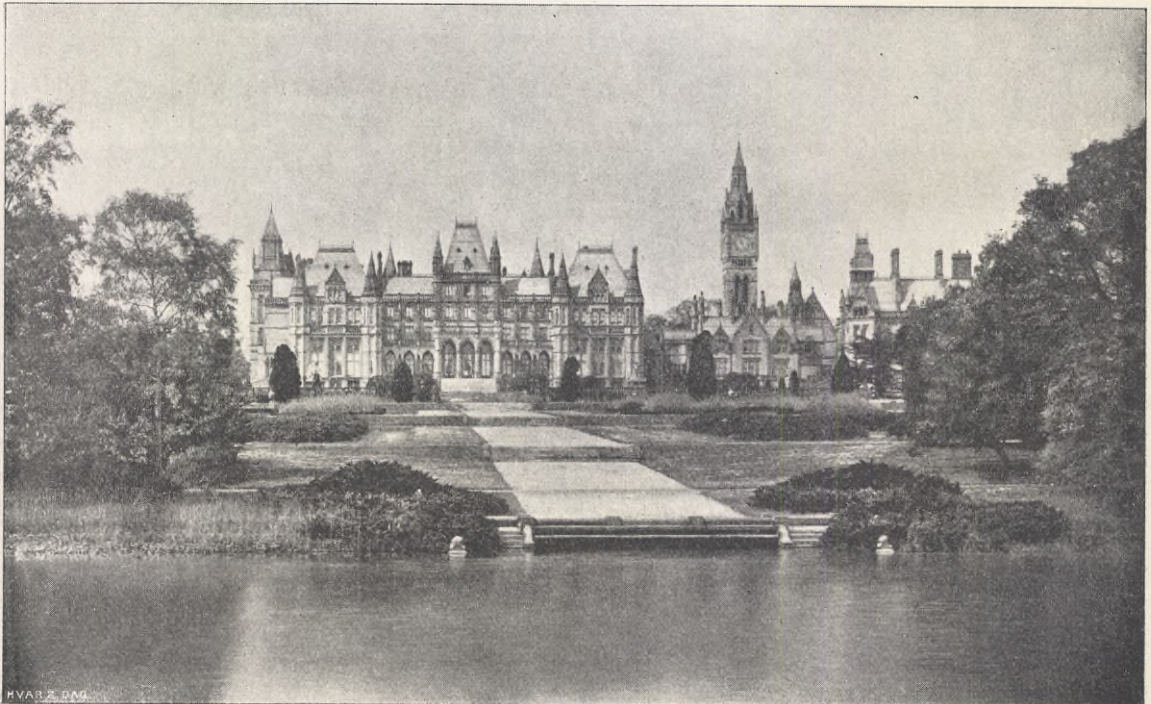
Alla tre giftermålen i miss Cornwallis-Wests familj ha varit märkliga. Hennes syster är nämligen gift med prinsen af Pless, hvilken såsom jord-

HÄRTIGEN OCH HÄRTIGINNAN AF WESTMINSTER.

af hofsorgen försiggick det hela utan större fästligheter. Brudens magnifika empire-klädning, förklarar vida öfverträffa drottning Wilhelminas nyligen burna bröllopsdräkt.

Både brud och brudgum äro trots sin ungdom, väl kända personligheter i Londons högre societet,

EATON HALL, HÄRTIGENS AF WESTMINSTER SLOTT.

ETT AF GEMAKEN I EATON HALL.

ägare i Tyskland kommer näst efter kejsar Wilhelm. Den ende brodern löjtnant George C. West gifte sig förra året, trots hela familjens motstånd, med den ståtliga och intelligenta lady Randolph Churchill, hvars ålder ansågs böra hindra detta parti —

hon är faktiskt något äldre än sin makes moder. Denna sistnämnda var på sin tid en stor, firad skönhet, samt intim vän med dåvarande prinsen af Wales.

I. H. L.

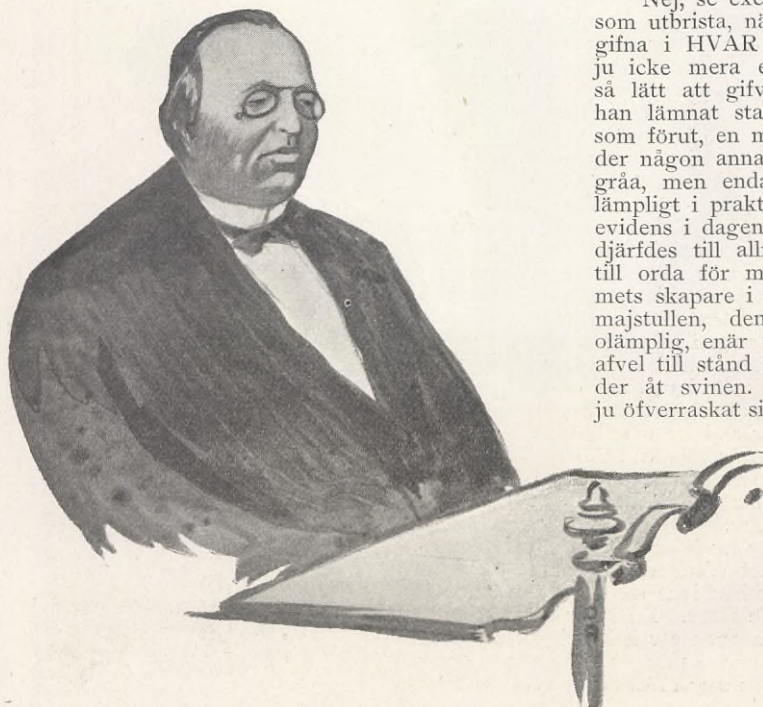
EATON HALL: STALLET, DÄR DE VÄRLDSBEKANTA KAPPLÖPNINGSHÄSTARNE RESIDERA.

ÖGONBLICKSBILDER FRÅN RIKSDAGEN. II.

Tecknade för HVAR 8 DAG af Oscar Andersson, Stockholm.

Första kammarens talman är, som bekant, greve *Nils Gustaf Alexander Sparre*, hvilken är 1896, när f. statsrådet von Ehrenheim kände sig trött under den ansträngande postens tyngd, utsågs härtill, sedan han 1892—95 varit kammarens vice talman. Greve Sparre började sin bana som militär, men tog 1861 afsked från Lifgardet till häst som ryttmästare. Sedan 1859 egnade han sig mest åt skötseln af sin fädernegård, Almnäs i Skaraborgs län, och åt kommunala värf. Vid 36 års ålder blef han, 1870, ledamot af Första kammaren, först för Skaraborgs län, sedan för Västernorrlands län. Han har varit ledamot af bevillningsutskottet och statsutskottet, hvars ordf. han var 1883—95. Han har varit ledamot af hemliga utskottet 1895 och unionskomitén 1895—98 — med ett ord, greve Sparre har i lång tid varit en af Första kammarens och landets mest betrodda män.

Och detta på goda skäl. Han har icke endast stor begåfning, stora kunskaper och stor arbetskraft, utan han har också en varm själ, ett varmt hjärta, en brinnande öfvertygelse om hvad som är rätt och nyttigt. När hr vice talman i forna dagar uppträdde i någon fråga, gick det alltid genom hans ord en underström af ursprunglig sann känsla. Den ärliga öfvertygelsen utan alla biasfakter framträdde i alla greve Sparres uttalanden. Det är en man, som man vet, hvar man har — och det var i höstas, före hr Boströms afgang från statsministerposten, säkert icke första gången, som statsministerembetet erbjudits honom, och som han svarat nej härtill... Greve Sparre har för öfrigt alltid varit sparsamhetsvän och ifrat för ett starkt försvar. I tullfrågan tillhör han frihandelspartiet. Som talman för han klubban med den raskhet och myndighet, som utmärka hela hans görande och låtande. Vår bild lemnar ett mycket godt begrepp om den framstående och högt skattade talmannen.

F. D. EXCELLENSEN BOSTRÖM.

Talmannen i Första kammaren GREFVE GUSTAF SPARRE.

Nej, se excellensen Boström, är det säkert många som utbrista, när de få skåda de välkända dragen återgifna i HVAR 8 DAGS spalter! Men hr Boström är ju icke mera excellens, fastän man i hastigheten har så lätt att gifva honom denna titel. Att han, sedan han lämnat statsministerposten, dock är samme man som förut, en man som vet hvad han vill och icke lyder någon annans vilja, en man som finner alla teorier gråa, men endast rättar sig efter hvad som kan vara lämpligt i praktiskt afseende — det lade han till full evidens i dagen, när han vid ett plenum helt nyligen djärfdes till allmän stor, mycket stor förvåning taga till orda för majstullens borttagande. Han, tullsystemets skapare i Sverige, vågade förklara, att han fann majstullen, denna systemets »hörnsten», fullkomligt olämplig, enär vi icke kunna få någon rationell svinafvel till stånd i Sverige, ifall vi icke ha ett billigt foder åt svinen. Många gånger förut har hr Boström ju öfverraskat sina medmänniskor — t. ex. vid åtskilliga utnämningar — men så öfverraskad som då har åtminstone Första kammarens ultrahöger aldrig blifvit.

Det är för öfrigt här icke platsen att, i anslutning till dessa ögonblicksbilder, närmare ingå på den framstående politikerns lifsgärning. Han har under alla omständigheter verkat mycket godt för vårt land i ekonomiskt afseende. De ideella intressena ha kanske skjutits något åt sidan. Men hr Boströms politiska saga är törhända ännu icke slut. Man må hågkomma, att han

först nästa år blir sextio år, och att hans kraft, efter allt att döma, är oförminskad . . .

Den som vid här ofvan nämnda plenum, då det gällde majstullens vara eller icke-vara — det blef dock dess »vara», ity att hr Boström icke förmådde samla majoritet kring sig — sökte gifva tullsystemets upphofsman svar på tal, var en annan af Skaraborgs läns representeranter, friherre *Carl Gustaf Adolf Klingspor*, den kände agrarhöfdingen. Med detta ord är allting sagdt om friherre Klingspor. Han är agrar morgon, middag och kväll. För honom finnes endast ett intresse: det agrariska. Höga tullar, mycket höga tullar på alla landt-

bruksprodukter! Allt för landtbruket, som är moder-näringsen! Så låter krigsropet, som frih. Klingspor tidt och ofta uppstämmer. Han gaf vid majsdebatten hr Boström en vink om, att man icke borde röra vid tullarne, ty då kunde Första kammarens män komma att visa sig hårdhjärtade gent emot värnpliktsförslaget. Men i detta resonnemang, som friherren sedan sökte bortförklara, fick han icke mycket medhåll. Man tyckte dock, att det var för starkt, att fosterlandets försvar, dess ve eller väl, skulle bero på, om hrr godsegare finge ökade eller bibehållna tullsatser!

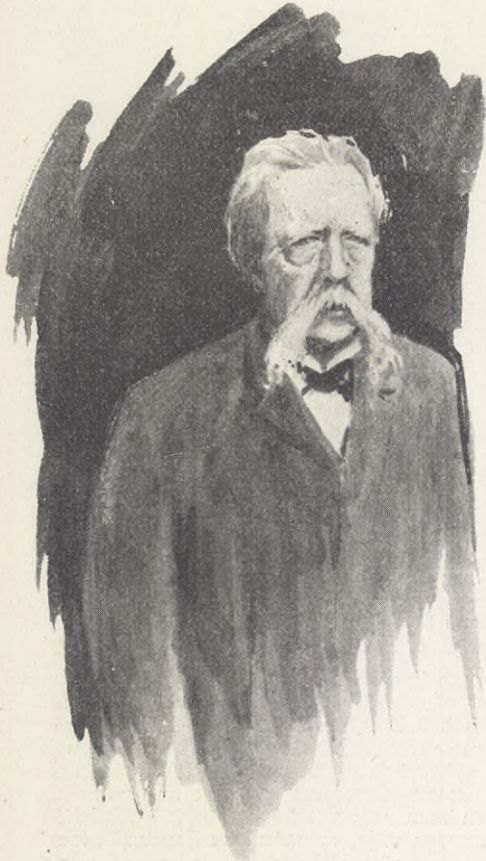
Friherre Klingspor är en entusiast för sin sak, men liksom alla entusiaster måste han vara beredd på hårdt motstånd.

Och här ser ni den väldige bispnen i Lunds stift *Axel Gottfrid Leonard Billing*, han som nu efter Sundberg kunnat vara erkebiskop, ifall han så velat. Han kom dock, ehuru han undanbedt sig bli ihågkommen vid valet, i andra rummet.

Billing är sedan 1889 — han var då biskop i Västerås stift — ledamot af Första kammaren, för

Västmanlands län. Han har där, likasom i statsutskottet, utvecklat ett energiskt arbete. Man skulle kunna tro, att biskop Billing, som ju i kyrkligt afseende kan sägas vara den förnämsta exponenten för den konservativt-högkyrkliga riktningen, äfven i riksdagen skulle tillhöra den yttersta högern. Men detta är icke förhållandet. Hr Billing kan i politiskt hänseende vara ganska moderat; han har bland annat ådagalagt sina sympatier för den kommunala rösträttens begränsning, liksom han rörande den politiska icke är alldeles omedgörlig. Han har många gånger brutit en lans med yttersta högern i Första kammaren. Som talare är han logisk. Han är otvifvelaktigt på grund häraf och till följd af sitt framställningssätt väl högtidlig, men dock icke trötande, en af riksdagens allra bästa talare.

Vår tecknare har också ritat *Gunnar Wennerberg*, en af Kronobergs läns representeranter. F. statsrådet Wennerberg är nu 84 år men gäller det t. ex. Sveriges försvar, är han icke sen att uppträda och uppmana till åtgärder mot kommande faror. Då lyser ännu elden i de stora ögonen, och den snillrike mannen ser helt krigisk ut. Vill man höra »Gluntarnes» pappa tala, kan man sålunda ännu någon gång få det i riksdagen, men se honom kan man få rätt ofta på Stockholms gator, där han, högre och ståtlig, igenkännes af de flesta infödda hufvudstadsbor.

GUNNAR WENNERBERG.

BISKOP BILLING.

FRIHERRE CARL KLINGSPOR.

SVENSKARNE UTOMLANDS.

I. SVENSK-NORSKA SÄLLSKAPET I PARIS.

I en mängd af Europas större städer — och för öfrigt äfven här och där utom vår världsdel — finnas som bekant kolonier af landsmän, hvilka till gemensam trefnad slutit sig tillsammans för att vid fästliga tillfällen försöka riktigt känna sig »som hemma». Vi ha trott oss uppfylla mängas önsningar, då vi härmed börja en serie skildringar af dessa svenska, svensk-norska eller »skandinaviska» sällskap, och vi äro öfvertygade om att icke minst skandinaverna utomlands skola själfva med interesse taga del af dessa interiörer. Naturligtvis stanna vi i stor förbindelse till dem, som vilja understödja vårt initiativ genom att — mot ersättning, om så

Hotels bolag i Stockholm, löjtnant Ehrenborg. Hans byst pryder också fondväggen i sällskapets stora salong. Att sällskapet är synnerligen komfortabelt installeradt i sin våning vid rue de la Chaussée d'Antin, därför har man i främsta rummet att tacka Alfred Nobel, hvilken skänkt större delen af det vackra möblemanget. Men äfven många skandinaviska konstnärer, hvilka under sin vistelse i Paris tillhört eller ännu tillhöra sällskapet, ha bidragit att med värdefulla konstverk pryda dess lokal. Sälunda äger sällskapet bland annat tafflor af Edelfelt, Nils Forsberg, Thaulow, etsningar af Zorn, skulpturer af Hasselberg m. fl.

SVENSK-NORSKA SÄLLSKAPET I PARIS: Stora salongen och ett hörn af matsalen.

önskas — insända fotografier och porträtt lämpliga för denna svenska resa »jorden rundt».

Vi göra i dag början med Paris, hvarifrån vår korrespondent skrifver:

»Hur många svenskar finns det i Paris?» frågade jag nyligen en landsman härute, som på grund af den ställning, han intar, bättre än någon känner skandinavernas förhållanden i Seinestaden.

»Minst 2000», blef svaret.

Siffran är ju ganska respektabel. Men spridda bland en folkmängd på miljoner, skulle svenskarne i Paris sällan komma i beröring med hvarandra, om icke »Sällskapet» utgjorde ett centrum, ett föreningsband mellan dem.

Det är snart 10 år, sedan det stiftades och den man, hvilken tog initiativet därtill, var dåvarande gymnastikdirektören, numera direktören för Grand

Antalet medlemmar i Svensk-Norska Sällskapet uppgår för närvarande till omkring 150. Men dessutom besökes det af många resande landsmän eller andra, som endast kortare tid uppehålla sig i Paris. Sällskapet ger baler och middagar, då det gäller att fira någon betydelsefullare tilldragelse inom den skandinaviska kolonien eller på nationella högtidsdagar, såsom konungens födelsedag, Oscarsdagen o. a. Vid dessa tillfällen råder den gladaste och mest otvungna stämning, och därför äro dessa fäster lika populära som efterlängtade. Men äfven främlingen, som besöker för första gången »sällskapet», känner sig genast hemmastadd, tack vare den hjärtliga ton, som där råder, och den älskvärda gästfrihet, som utöfvas af alla och främst af sällskapets omtyckte och högt skattade sekreterare, hr Edvard Björkman.

SVENSK-NORSKA SÄLLSKAPET I PARIS: Lilla salongen.

Lokalen omfattar en större salong, en mindre, matsal samt biljardrum. Den första af våra bilder visar en del af »stora salongen». På väggen närmast hänger »Trumpetaren» af Nils Forsberg, ett parti af hans stora tafla »Gustaf Adolf, uppmuntrande sin här före slaget vid Lützen», och i fonden synes en hvit marmorfigur, Hasselbergs bekanta »Grodan».

Det hvilat en prägel af hemtrefnad, af solid bekvämlighet öfver sällskapets lokal, olika den banala lyxen i de stora Parisklubbarne. Och då vi svenskar som bekant äro kända för att äfven sätta

värde på lifvets materiella sida, har sällskapet dragit försorg om en mönstergill restauration, hvilken bestrides af en fransk källarmästare. Norrmännen återfinna här den fosterländska sillen och svenskarne den nationella punschen. Och på torsdagarne upptager matsedeln bland annat de traditionella hemlandsrätterna, ärter och fläsk samt pannkakor.

De landsmän, som besöka Paris, böra icke underlåta att göra ett besök på »Sällskapet». Det är ett stycke hemlandsidyll midt upp i det brusande lifvet i Seinestaden.

SVENSK KVINLIG SKULPTUR.

FRÅN VÅR PARISKORRESPONDENT.

Det grafmonument af vår i Paris bosatta landsmaninna, fröken Ida Matton, hvaraf vi här återge en afbildning, är redan i det afseende anmärkningsvärdt, att konstnärinnan här gripit sig an med en vida större uppgift, än fallet plägar vara med våra kvinnliga artister, åtminstone på skulpturens område. Är det emedan den kvinnliga fantasien

»VÅGOR» af Ida Matton.

är mindre himlastormande än mannens eller emedan skulpturen öfver hufvud taget är ett konstområde, på hvilket kvinnan känner sig mindre hemmastadd? Det kunna vi lämna därhän. Vi konstatera blott, att de kvinnliga konstnärer, hvilka hos oss förvärfvat sig ett namn, såsom fröken Eva Bonnier och fruarna Märta Améen, Ericson-Molard och Agnes Frumerie, född Kjellberg, likasom äfven fröken Matton i sina föregående arbeten hållit sig till smärre uppgifter, byster, porträtt-hufvuden, basreliefer eller konstindustriella föremål.

I sin atelier vid ändan af Faubourg Saint Honoré, restaurations- och empireadels kvarter par excellence, har fröken Matton under den gångna hösten fullbordat ifrågavarande grafmonument, hvilket utan tvifvel betecknar höjdpunkten i hennes konstnärliga utveckling. Idén är enkel och poetisk och verket vittnar om god skola. Bland sina lärare räknar också fröken Matton den berömda Mercié, hvilken jämte Bartholdi skapat de ryktbaraste, moderna grafmonument inom den franska skolan.

Fröken Matton, hvilken sedan en följd af år är bosatt i Paris, har deltagit i flere utställningar. På de kvinliga konstnärernas utställning i höstas i Tuilerieträdgården deltog hon med flere arbeten, bland hvilka en porträttbyst af pater Moro i Stockholm väckte särskild uppmärksamhet. Den lilla marmorfigur, »I vågor», som här likaledes återges, var exponerad på världsutställningen.

Fröken Matton och fru Frumerie ha senast nyligen i »Damernas salong» i Paris utställt en del konstverk. Denna utställning hålles af »Föreningen af kvinnliga målare och skulptörer» i Grand Palais vid Champs Elysées.

Ralph.

GRAFMONUMENT af Ida Matton.

TERESITA CARRENO.

I HVAR 8 DAGS första årgång (n:o 22) sågs porträttet af den bekanta pianovirtuosen Teresa Carreno, som i fjol gästade vårt land. Vi presentera här sennora Carrenos unga vackra dotter, den lilla Teresita, som nyligen tjugat Stockholm, Göteborg och Malmö med sitt spel och — sin fågring. Ty denna senare spelar ju en ingalunda obetydlig roll för ett underbarn. Äfven om detta inte vore så duktigt i fingrarna på sitt instrument som den vackra Teresita, så skulle mängden se »genom fingrarna» med henne för de varma sydamerikanska ögonen, de mörka egendomligt anlagda lockarne, de hvita tänderna och det älskliga leendet!

När till all denna härliga natur

då lägges ett präktigt »konst-grepp», kan man förstå att Teresa Carrenos dotter måst vinna succés. Det skulle hon ha gjort utan den billiga men kraftiga reklam som ligger i själfva namnet, hvilket modern förskaffat en sådan klang.

Naturligtvis kan man af en 16-årig flicka icke begära någon vidare utvecklad känslöstämning i föredraget. Sådant kommer med åren, i detta fall säkerligen snart för resten — därtill kan man redan nu skönja ansatser. Hennes mäterliga teknik är frukten af den yppersta skola, understödd af en briljant begåfning.

Fröken Carreno har äfven uppträdt med några små egna kompositioner, hvilka slagit lifligt an.

TVÅ SVENSKARS FLYKT UR ENGELSK FÅNGENSKAP. BILD FRÅN BOERKRIGET.

EFTER BREF och FOTOGRAFI FRÅN EN AF RYMLINGARNE.

JANEK.

JOHANSSON.

Än låter boernas lilla hop sig ej förfäras, trots hoppet om slutlig framgång allt mera bleknar. Förgäfvos ha engelsmännen i flere månader jagat efter den underbare de Wet, och Bothas tappra skara har icke, trots rykten därom, kunnat förmås att gifva sig. Den seghet och det dödsförakt boerna visa in i det sista, är en värdig epilog till den rad af tappra bedrifter, hvilka lysa bland detta krigs många mörka punkter.

Som vi veta, ha våra landsmän i Transvaal tagit en ingalunda ringa del i fälttåget, och HVAR 8 DAG har äfven innehållit många illustrationer till svenskarnes uppträdande på krigsskådeplatsen — senast den intervju med ingenjör Chr. Uggla, som lästes i nr 17, denna årgång.

I dag äro vi i tillfälle återgifva ett porträtt af två svenskar, hvilkas lika djärfva som sinnrikt uttänkta flykt på sin tid lät mycket tala om sig och utförligt beskrefs i svenska tidningar. Dessa båda landsmän voro hrr C. O. Johansson från Göteborg och Hj. Pettersson-Janek från Helsingborg. De voro jämte andra skandinaver i engelsk fångenskap i Simonstown, där ett försök gjordes att genom en lång tunnel återvinna friheten, hvilket emellertid gick om intet i följd af förräderi. Unge Janek var just upphofsman till denna tunnel, hvilken engelska fackmän påstodo vara ett mästerverk af ingenjörskonst. Det var icke långt efter detta misslyckade försök, som våra båda landsmän gjorde om saken, med bättre utgång.

Hr Janeks flykt ägde rum den 17 mars — således just för omkring ett år sedan. Han och Johansson hade funderat ut samma utväg: när fångarne togos ner hvarje morgon till stranden, skulle de betäcka sig med sand och ligga där tills de andra återvänt och blifvit inlåsta. Vi återgifva Js berättelse om flykten:

»I det jag lade mig ned i en håla, höljde några af skandinaverna öfver mig med sand. Andas kunde jag nu blott genom en ihälig hafsväxt, som jag fått i munnen som andrör. Jag fick ligga där 2 timmar, tills alla de andra gått tillbaka till lägret. Jag kunde höra trumpetssignalen, som tillkännagaf att badningen var slut (sällan har väl någon musik klingat ljufligare i ett par öron) samt kunde känna huru soldaterna marscherade öfver mina ben. Som väl var, hade de, d. v. s. soldaterna, takt nog att icke trampa mig i ögonen. Det var emellertid mycket plägsamt att lyfta sandmassan med bröstet för hvarje andedrag, men gick gjorde det fast jag kände att jag icke kunnat hålla ut mycket längre.

»Styf och törstig kröp jag ut ur sandhålan och under stängslet. Lyckligtvis såg skildtvakten åt ett annat håll och innan han vände sig hade jag krupit under och satt mig på andra sidan, helt ogenerat kastande småsten i sjön. Härvid är att märka, att det icke var ovanligt, att stora grupper af nyfikna plägade samlas utanför stängslet, hvarför vakten lätt kunde tro, att jag var en af dem. Sedan smög jag längs klipporna förbi alla vakt-posterna. Jag gick nu upp i det engelska lägret, som låg till höger om fångarnas. Af Fägersköld hade jag fått en snygg kostym och af en holländsk officer en krage och några andra små lyxartiklar jämte 2 pund i pengar. Hvad soldaterna tänkte om min person, vet jag icke; förmodligen tog de mig för en civilklädd officer; de hälsade alla och jag nickade tillbaka.

»Jag marscherade nu ned till stranden igen och åsåg huru soldaterna badade. Så småningom kom jag bort till det sista hindret, det stängsel som inhägnar soldatlägret. Där stodo två engelska officerare och betraktade kritiskt en häst. De voro emellertid för långt borta för att kunna se på hvilken sida af stängslet jag befann mig. När de vände sig om, hoppade jag öfver, och när de åter tittade åt mitt håll, gick jag långsamt bort, en jämförelsevis fri man.

»Efter att ha mött åtskilliga engelska officerare, bland andra vakthafvande officern kapten Trydell-Perkins, med hvilken jag var personligen bekant, och undgått att bli igenkänd och upptäckt af dem genom att draga ned min hatt och se åt andra hållet, kom jag till järnvägsstationen och köpte en tur- och returbiljett till Wünburg. Där köpte jag en annan biljett till Kapstaden och gick där ombord på ett skepp, destineradt till ostkusten».

Den 19 mars lyckades äfven Johansson medels samma obehagliga metod, låta lefvande begravas sig, att komma undan och likaledes nå Kapstaden. De båda rymlingarne träffades sedan samman på franska båten »Caravellos», dit Johansson blifvit öfversmugglad från ett norskt skepp, till hvilket han simmat ut en mörk natt. Fartyget förde dem till Delagoa Bay, hvarifrån de sedan reste med järnväg till Pretoria. Förgäfvos hade sålunda engelsmännen satt ett pris af 100 pund sterling på hvart och ett af de svenska hufvudena.

» SJÖBJÖRNAR. »

Af W. W. Jacobs. Öfvers. för HVAR 8 DAG

II. ETT EXPERIMENT.

(Forts. o. slut fr. n:r 23)

»Naturligtvis sitter min man och ser lugnt på hur jag förolämpas», sade mrs Bunnnett, i det hon ursinnig reste sig från sin plats.

»Och min man dricker i allsköns lugn sitt té under det att man ljuger på mig», sade mrs Fillson med en indignerad blick på sin man.

»Om du tror att jag tänker dela hytten med den där kvinnan, så tar du fel, George», sade mrs Bunnnett med en förfärlig stämman. »Jag skulle hellre soffa på ett trappsteg.»

»Och jag skulle hellre ligga på en tröskel», sade mrs Fillson betraktande sin motståndares blygsamma proportioner.

»Nå, så ligger jag och styrman där», sade skepparen uttråkad. »Du kan få styrmans koj och mrs Fillson kan få kistan. Eller hur, George?»

»Åh, George bryr sig inte om det», sade mrs Bunnnett. »Men om du vore en karl med ruter i, så låte du inte mig bli förolämpad på det viset.»

»Och om det vore ruter i dig», sade mrs Fillson, i det hon vände sig till sin man, »så skulle du inte tillåta dem att yttra sig på det viset. Du vill aldrig försvara mig.»

Hon rusade i väg upp på däck, dit mrs Bunnnett, som förgäfves sökt sluta sitt té, inom kort följde henne. De två männen fortsatte sitt mål under tystnad.

»Vi måste arrangera ett gräl bara för att göra dem till viljes», sade skepparen till slut, och han satte ned sin kopp. »De bli inte nöjda annars.»

»Det går inte», sade styrmannen och klappade honom på axeln.

»Bara låtsa, menar jag», sade den andre.

»Men vi kunna inte gå i land med det», sade styrmannen. »De skulle genomskåda oss. Vi ha ju seglat tillsammans nu i fem år och det har inte kommit ett allvarsamt menadt ondt ord mellan oss.»

»Nå ja, om ni kan hitta på något», sade skepparen, »så gör det. Den här saken är min själ kinkig.»

»Få se hur det blir vid frukosten i morgon», sade styrmannen, i det han tände sin pipa. »Om det är lika illa som nu, så få vi ställa till gruff för att göra dem till viljes.»

Vid frukosten morgonen därpå var situationen, om möjligt, ännu värre, i det hvar och en af damerna eggade sin man till öppna fiendtligheter. Häri lyckades de inte, men under förmiddagens lopp arrangerade de äkta männen saken till bådas belåtenhet, och vid nästa mål bröt ovädret ut på det våldsammaste.

»Jag vill inte beklaga mig eller sära någon», sade skepparen efter en blinkning åt styrmannen, »men om ni kunde äta med lite' mindre högljudda smackningar, George, så skulle ni göra mig en tjänst.»

»Skulle jag?» sade styrmannen, och hans hustru satte sig styf upp i stolen. »Åh!»

Båda de krigförande betraktade hvarandra med vilda blickar och försökte af alla krafter att tänka ut nya förolämpningar.

»Precis som en gris», fortsatte skepparen.

Styrmannen funderade så länge på en förkrossande replik till svar, att hans hustru förlorade allt tålmod och reste sig upp skarlakansröd af raseri.

»Hur vågar ni tilltala min man på det sättet?»

frågade hon ursinnig. »George, kom ögonblickligen med mig på däck!»

»Jag bryr mig inte om hvad han säger», svadsade styrmannen, som just hunnit börja sin middag.

»Du går genast härifrån», sade hans hustru och sköt tallriken ifrån honom.

Styrmannen steg upp med en suck. I detsamma blef han varse en blick af skräckslaget medlidande i kaptenens ögon och han besvarade den med en blick af vanmäktigt raseri.

»Tag en större knif, kapten», sade han ilsket, »ni sväljer den där lille en vacker dag.»

Med handen fast knuten om vapnet i fråga vände kaptenen sig om och stirrade stel af häpnad på honom.

»Om jag inte vore kapten här, George», sade han dystert, »och tvungen att föregå med godt exempel för de andra, så skulle jag klå upp er för de orden.»

»Det är bara för er hälsas skull, kapten Bunnnett», sade mrs Fillson i tilljord ton. »Det var en gång en stackars fattighugsbube som jag brukade ge en slant ibland och han brukade äta med knif, och han satte ihjäl sig med den.»

»Ja, det gjorde han, och han hade inte hälften så stor mun som ni», varnade styrmannen.

»Nu ger jag tusan i, både om jag är kapten och besättningen», hväste skepparen med halfkväfd röst, »jag tänker inte tåla sådant här. Kom upp på däck, George, och säg om de där orden.»

Innan styrmannen kunde mottaga inbjudningen, släpades han tillbaka af sin hustru, under det att mrs Bunnnett samtidigt med ett häftigt skri slog armarne om sin mans hals och hindrade honom att röra sig.

»Vänta du, min gosse, tills vi komma i land», hotade skepparen.

»Det blir jag som får föra skutan hem, sedan jag expedierat er», gaf styrmannen till svar i det han gick upp på däck med sin hustru.

Under eftermiddagen utbytte de båda paren icke ett ord, ehuru de båda männen växlade mycket ilska blickar och senare, när deras bättre hälfter gått ner under däck, närmade de sig gradvis hvarandra. Styrmannen hade emellertid funderat på saken, och han gick emot sin antagonist med ett leende på läpparne.

»Bravo, kapten!» sade han hjärtligt.

»Hvad menar ni?» frågade kaptenen förvånad.

»Jag menar det där sättet ni låtsade gruffa med mig på», svarade styrmannen. »Det gjorde ni utmärkt. Jag försökte nog ge igen, men det lyckades, min själ, inte.»

»Hvad för slag? Menar ni, att ni inte menade hvad ni sa?» sporde den andre.

»Ja, naturligtvis», sade styrmannen med synbar förvåning. »Gjorde ni det?»

»Nä-ä», sade kaptenen och sväljde någonting. »nä-ä, naturligtvis inte. Men ni gjorde det bra ifrån er också, George. Ovanligt bra gjorde ni det!»

»Inte hälften så lyckadt som ni», komplimenterade styrmannen tillbaka. »Well, jag förmodar att vi måste fortsätta som vi börjat nu.»

»Jag förmodar det», sade kaptenen, »men inte

på samma sätt, George. Jag menar att svälja knifvar och sådant där!»

»Nej, nej», svarade styrmannen.

»Och om ni kunde få er hustru att fara hem med tåg från Summercove, George, så kunde vi få lite' frid och lugn», tillade den andre.

»Hon skulle aldrig förlåta mig, om jag både henne därom», sade styrmannen, »det får ni befalla henne då, kapten.»

»Det vill jag inte göra, George,» blef kaptenens bestämda svar. »Så behandlar jag aldrig en dam som är ombord på mitt fartyg. Jag hoppas, att jag vet hur jag skall uppföra mig, om jag också åter med knif.»

»Glöm det där», sade styrmannen och rodnade. »Vi få väl vänta och se hvad som händer», tillade han hoppfullt.

De tre följande dagarne timade intet särskildt, men grälet mellan parterna — på männens sida lika låtsadt som uppriktigt å fruntimmrens — blef allt värre. Det var tydligt, att damerna föredrogo det framför hvarje annan förströelse som lifvet ombord kunde erbjuda, och eftet ett hysteriskt utbrott, hviket hela besättningen med stort intresse åhörde, hade de båda männen en sammankomst för att diskutera om ett kraftigt bote nedel för det onda.

»Det blir värre och värre», sade kaptenen ånkerköpt. »Vi bli ett åtlöje för hela besättningen, innan de sluta. Det är ännu en dag, innan vi komma till Summercove och så ligga fem eller sex da'r där och åtminstone fem tillbaka igen.»

»Det blir mord innan dess», sade styrmannen och nickade på hufvudet.

»Om vi bara kunde skicka hem dem båda med tåg», fortsatte kaptenen.

»Det är dyrt», menade styrmannen.

»Det vore det värdt», svarade den andre.

»De skulle inte göra det», sade styrmannen, »inte någon af dem.»

»Jag har sett fruntimmer vara i gruff förut», sade kaptenen, »men då kunde de komma ifrån hvarandra. Det är just olyckan, att de äro inneslängda på den här skutan.»

»Om vi skulle påstå, att fartyget inte är sjödugligt längre», föreslog styrmannen.

»Då skulle de hänga sig fast vid oss värre än någonsin.»

»Ja, ja, jag tror det», återtog styrmannen. »Men de skulle säkert ge sig i väg fort nog, i fall vi finge ett fall af smittkoppor eller något sådant där ombord.»

Kaptenen mumlade bifall.

»Det vore värdt att försöka», sade styrmannen.

»Vi ha låtsat gråla. Just som vi nu gå in i hamnen, så låta vi en af besättningen, pojken om ni så vill, låtsa att han har smittkoppor.»

»Hur skall han då bära sig åt?» frågade kaptenen hånande.

»Det blir min sak», genmålde den andre. »Jag har en idé om, hur vi ska' bära oss åt.»

Efter någon tvekan gaf kaptenen mot bättre vetande sitt bifall, och dagen därpå, när passagerarne stodo på däck betraktande Summercove's lilla hamn, kom kocken hastigt uppskyndande och meddelade kaptenen något.

»Hvad?» utropade den senare. »Dumheter!»

»Hvad står på?» frågade mrs Bunnett och vände sig om.

»Kocken här har fått i sin] skalle, att pojken har smittkoppor», sade kaptenen.

Båda kvinnorna uppgåfvo ett svagt rop.

»Dumheter», sade mrs Bunnett hvit i ansiktet.

»Prat», sade mrs Fillson och vred nervöst sina händer.

»Då' bra, mum», sade kocken helt lugnt. »Ni vet det bäst naturligtvis, men jag var en gång ombord på en bark, där dom gingo duktigt, och jag tror, att jag borde känna igen dom, när jag ser dom.»

»Ja visst, och nu tror ni att allting är koppor», sade mrs Bunnett ängsligt.

»Godt och väl, mum», sade kocken och slog med händerna. »Vill frun komma ner och se på honom kanske?»

»Nä-aj!» skrek mrs Bunnett till och for ett par steg tillbaka.

»Vill ni komma ner och se på honom, kapten?» frågade kocken.

»Du stannar där du är, George», befalle mrs Bunnett i gäll ton, när hennes man tog ett steg framåt. »Gå längre bort, kock.»

»Och håll munnen, när ni kommer i hamn», sade styrmannen. »Gå inte och babbla ut det öfver hela sta'n, annars få vi ingen som vill arbeta åt oss.»

»Nej visst, nej visst», sade kocken och aflägsnade sig. »Jag är inte rädd för dom — jag har nog smittat folk men jag har aldrig fått dom själf.»

»Jag önskar verkligen, att jag vore ifrån det här förfärliga fartyget», sade mrs Fillson nervöst. »Inte annat än obehag. Hur länge dröjer det, innan vi äro inne i Summercove, kapten Bunnett?»

»Halfann' timme, tänker jag», svarade skepparen.

Båda damerna suckade ängsligt och gingo så långt akterut som möjligt, hvarifrån de ifrigt spanade efter hamnen, som så småningom blef allt mer synlig.

»Jag far tillbaka med tåg», sade mrs Bunnett.

»Det är verkligen skamligt, att man skall få sin fritid förstörd så här.»

»Det är ju en sak som vi inte kunna rå för», svarade hennes man i medlidsam ton.

»Du får ge mig litet pengar», fortsatte hans fru. »Jag tar logi i sta'n ett par dagar, tills jag får se hur det går.»

»Det vore bättre, om du fore direkt hem», sade kaptenen.

»Nonsens», svarade frun skarpt. »Antag att du blir sjuk själf, så måste jag ju vara här för att se till att du blefve skött. Jag är säker om att mrs Fillson inte ämnar sig hem.»

Mrs Fillson räckte sin hand till mr Fillson och svarade, att det gjorde hon visst inte.

»Det skulle lätta vårt sinne, om ni ville resa», sade styrmannen, talande för båda.

»Nå, i hvarje fall resa vi inte på ett par da'r», sade mrs Bunnett med en nästan vänlig blick till mrs Fillson.

I följd af denna förklaring och de båda damernas uttryckliga begäran försågo de båda männen, ehuru mycket mycket ogärna, dem med pengar.

»Säg inte ett ord om det i land, kom i håg det», sade styrmannen undvikande sin förmans harmsna blick.

»Men vi måste ha en läkare», sade mrs Bunnett.

»Jag känner en läkare här», svarade styrmannen, »det ha vi redan ställt om.»

Han gick något åt sidan för ett litet privat meddelande till kaptenen, men denne herre var inte i humör att konversera, och en dyster tystnad lade sig öfver fartyget, tills de lågo förtöjda vid Summercove och damerna med sitt bagage i förväg begåfvo sig af till sitt logis. De skickade bud en timme därefter att de funnit ett bra sådant, mycket snyggt och komfortabelt, men att det var något dyrare än de ämnat betala. De bönföllo

sina män om att icke utsätta sig för någon onödig risk och skickade dem litet desinfektionstvål att tvätta sig med.

I tre dagar behölo de sitt logis och blefvo mycket goda vänner samt företogo, trots sin ångslan, en del utfärder till omgifningarne. Minst två gånger om dagen skickade de ned buljong och annat godt till invaliden — hvilket emellertid aldrig kom längre än till kaptenens hytt. På fjärde dagen kommo de tidigt på morgonen ner till fartyget, så nära de vågade, för att säga farväl.

»Skrif, om det blir sämre», ropade mrs Bunnett. »Eller om du får dem, George», ropade mrs Fillson ångsligt.

»Det är bra, han mår präktigt», svarade styrmannen.

De två hustrurna syntes vara belättna härmed och efter ett slutligt adjö begåfvo de sig till järnvägsstationen, vid hvartannat steg vändande sig om för att vifta farväl, tills de voro ur synhåll.

Strax därpå kom en äldre man med hvita polisonger, hvilken styrde rakt på skutan med en svart väska i sin hand.

»Kapten Bunnett?» frågade han i hvass ton.

»Det är jag», svarade skepparen.

»Er hustru har skickat hit mig», sade han.

»Mitt namn är Thompson — doktor Thompson, Hon säger att ni har ett fall af smittkoppor ombord som hon vill att jag skall se till.»

»Vi ha redan en läkare», sade kaptenen och styrmannen på en gång.

»Det sade er hustru, men hon önskade särskildt att jag skulle undersöka detta fall», sade doktor Thompson. »Det är också min skyldighet i egenkap af inspektionsläkare i den här hamnen.»

»Det är ni som ställt till det, George», jämrade sig den förskräckte skepparen förebrående.

»Nå ja, hvem som hälst kan begå ett misstag», hviskade styrmannen tillbaka, »och han kan inte göra oss något, för det är *inte* koppor. Låt honom komma ombord bara, så skyller vi på kocken, och säg att det är han som misstagit sig.»

Styrmannen skyndade ned för att öfvertala den missbelätne pojken att kasta af sig kläderna och gå till sängs.

Under ljudlös tystnad undersökte doktorn patienten. Därpå vände han sig, till allas förvåning, till besättningen och undersökte den ene efter den andre.

»Hur länge har den här pojken varit sjuk?» frågade han.

»Omkring fyra dagar», sade den förbryllade skepparen.

»Där ser ni, hur det går, när man försöker sticka undan med en sådan där sak», sade doktorn allvarsamt. »Ni har hållit patienten här nere i stället för att skaffa bort honom och få fartyget desinficeradt, och nu ha alla de här stackars karlarne fått det.»

»Hvad?» skrek kaptenen, i det besättningen utbrast i höga uttryck af häpnad och själfbeklagande. »Fått hvad?»

»Hvad? Kopporna, naturligtvis», sade doktorn. »Och det i dess värsta form ändå. Så det inet syns. Inte en enda af dem har något yttre symptom. Det är invärtes alltihop.»

»Det var fördömdt», sade kaptenen, och besättningen började stöna förtvifladt.

»Hvad kunde ni vänta annat?» frågade doktorn i raseri. »Tja, nu kunna de inte flyttas. De måste gå till sängs allesammans, och ni och styrmannen måste sköta dem.»

»Och antag, att vi få det?» sade styrmannen känslolöst.

»Ni måste löpa risken», sade doktorn; därpå blef han en smula mildare. »Jag skall försöka skicka ned ett par sköterskor i eftermiddag», tillade han. »Under tiden måste ni göra hvad ni kan för dem.»

»Tackar, sir», sade skepparen med bruten stämma.

»Allt hvad ni kan göra för närvarande», sade doktorn, i det han långsamt gick upp på däck igen, »är att tvätta dem öfver hela kroppen med kallt vatten. Gör det hvarje halftimma, tills otyget är ur dem.»

»Tackar, sir», sade kaptenen igen. »Men doktorn är väl snäll skyndar på med sköterskorna!»

Han stod i ett tillstånd af yttersta förvirring, tills doktorn var utom synhåll.

Sedan han och styrmannen skickat i väg de schääre, som kommit ner för att arbeta, använde de hela förmiddagen att tvätta besättningen med svamp, i otålig väntan på att otyget skulle krypa ut och bli synligt. Otåligheten blef snart delad af besättningen, och efter femte öfversköljningen ville kocken använda repressalier mot kaptenen.

»Jag önskar, att sköterskorna vore här, George», sade denne när de sutto på däck och pustade ut efter det ansträngande arbetet, »det här var en snygg tillställning.»

»Det är liksom en Nemesis», sade styrmannen utom sig af trötthet.

»Hallå, där!» kom en röst från kajen.

Båda männen vände sig om och sågo upp på den talande.

»Hallå», svarade skepparen dåsigt.

»Hur är det med de här kopporna?» frågade den nykomne plötsligt.

Kaptenen vinkade slött med handen mot skansen.

»Fem utaf dom ligger där», sade han lugnt.

»Är ni en annan doktor?»

Utän att besvära sig med att svara hoppade den nye besökande ombord och gick med raska steg ned under däck, följd af de andra två.

»Fram i dagern här, pojkar», sade han. »Låt mig få se på er.»

Han undersökte dem, förskräckt som de voro, och lät höra ett märkvärdigt mummel, under det de fem gingo igenom denna nya syning.

»De ha fått duktigt med kalla öfversköljningar», sade kaptenen icke utan en viss stolthet.

»Duktigt med hvad?»

Kaptenen förklarade sig närmare, men drog sig harmset tillbaka när doktorn plötsligt satte sig ned och brast ut i ett hest skratt.

»Ni har blifvit lurad», sade denne och torkade tårarne ur ögonen.

»Jag förstår inte», sade kaptenen med värdighet.

»Någon har skämtat med er», svarade doktorn.

»Upp med er, era nöt, ni har inte kopporna mer än jag.»

»Menar ni, att...» började kaptenen.

»Någon har skämtat med er, säger jag ju», upprepade doktorn i det männen under svordomar, halft af lättnad halft af harm, kröpo ur sina kojor och började kläda på sig. »Hvem var det, tror ni?»

Kaptenen skakade på hufvudet, och styrmannen, medveten om sin plikt, följde hans exempel. Men en stund därefter, då de sutto vid sin pipa och väntade på att karlarne skulle komma tillbaka för att lossa skutan, blefvo de mer meddelsamma. Kaptenen tog pipan ur munnen och sedan han tyst betraktat styrmannen en stund, gjorde han en gest med tummen mot järnvägsstationen. Och med en vemodig nick instämde styrmannen.

VECKANS PORTRÄTT-GALLERI

CLAES GRILL.

VICTOR SJÖBERG.

H. J. HOLMSTRÖM.

VICTOR HOLTZ.

J. H. KJELLGREN. †

FÖDELSEDAGAR. Den 18 febr. fyllde fortifikationsbefälhavaren i Göteborg kapten *Claes Grill* 50 år. Kapten Grill är en framstående officer, som med nitisk verksamhet för vårt försvar förenar ett sympatiskt väsen.

65 år fyllde den 27 febr. en af Stockholms mest kända personer, "Dagens Nyheter" förra redaktionssekreterare och teaterannaläre, hr *Victor Sjöberg*. I Göteborg är hr S. i godt minne från den tid han i "Göteborgs-Posten" bl. a. skref spirituella krönikor.

På sin 50-årsdag, den 23 febr. var kapten *Hjalmar Holmström* i Stockholm, befälhavare å "Njord", föremål för stor hyllning. Särskild firades den afhällne sjökaptens af Neptunikören, hvaraf han är aktiv medlem.

SITT 50-ÅRSJUBILEUM firade den stora modehman *J. F. Holtz* vid Brunkebergstorg i Stockholm den 23 febr. Firman grundades af hr J. F. Holtz, som afled 1876, då affären öfvertogs af hans son, hr *Victor Holtz*, hvilken utvecklat den till en af de främsta i hufvudstaden.

DÖDSFALL. Den 26 febr. afled i Stockholm ledamoten af Riksdagens Första kammare, bruksejaren *Josua Hezekiel Kjellgren* i Reijmyre 62 år gammal. K. har varit en af den svenska industriens ifrigaste befrämjare. Hans minne som god husbonde för alla skall ock länge lifva.

F. d. lektorn vid Nya elementarskolan i Stockholm dr *Hugo Leonard Schmidt* afled i Stockholm den 25 febr., i en ålder af 71 år. S. var en af nämnda skolas lärare, hvilken bidrog att göra den till ett mönsterläroverk, tack vare sin skicklighet och det sätt hvarpå han behandlade sina lärjungar.

Den 21 febr. afled i Upsala lektorn vid Sundsvalls högre allm. läroverk, dr *Ture Leonard Snenonius* vid nära 50 års ålder. Lektor S. var en ovanligt skicklig språklärare och i sin krafts dagar en framstående lärare.

Häradshöfdingen i Vstra Göinge härads domsaga *Johan Anders Areskoug* afled natten till den 18 febr., i en ålder af 70 år. A.,

HUGO L. SCHMIDT. †

J. A. ARESKOUG. †

F. LINDEBERG. †

G. G. E. A. STENBERG. †

G. A. HERTZMAN. †

J. GUSTAFSSON. †

som innehåft denna domarestol sedan 1873, var en ansedd ämbetsman samt en duglig och skarpsinnig rättvisans skipare.

Den 30 jan. afled i staden Mora, Minn. U. S. A., juveleraren *Carl Peter Naumann*, 78 år gammal. Mången bland äldre stockholmare torde ha den vänsälle och tillmötesgående mannen i angenäm hägkomst. En hans söner, Ivar, är tjänsteman hos Stockholms drätselnämnd.

En af hufvudstadens äldre borgare f. d. snickerifabrikören *Jakob Ottergren* afled den 17 febr., 78 år gammal. Han var en hedersman af gamla stammen, en anspråkslös och redbar personlighet.

Den 18 febr. afled i Karlskrona f. fanjunkaren *August Fredrik Gottlieb Fiedler* i en ålder af 80 år. Den gamle musikern var mycket känd i Karlskrona och minnes af alla, som närmare kände honom, med aktning.

Den 24 febr. afled i Stockholm i en ålder af 57 år spegelfabrikören *Johan Gustafsson*, som under de senaste 22 åren bedrivit en af hufvudstadens allra största spegelmakeri och förgylleriäffärer.

Den 25 februari afled i Stockholm f. d. maskiningenjören vid statens jernvägar *Axel Ferdinand Lindeberg* vid 65 års ålder. Den afledne — sonson till den bekante skriftstäl-laren, kapten *Anders Lindeberg* — hade i Linköping, där han 1877 blef maskiningenjör vid första trafikdistriktet, i många år tillhört stadsfullmäktige och drätselkammaren.

Förre revisionskommisariern i kammar-rätten *Gustaf Göran Esaias August Stenberg* afled i Stockholm den 26 febr. vid 65 års ålder. S. var en ovanligt framstående tjänsteman och efterlämnar ett synnerligen ärdt och aktadt minne.

Sysslomannen vid Borås lasarett f. d. kap-tenen *Gustaf Alfred Hertzman* afled den 18 febr. 61 år gammal. Som officer vid Elfsborgs regemente ägnade H. sitt folk den bästa omsorg och blef mycket afhållen. Efter erhållet afsked 1893 antogs H. till sysslo-man vid Borås lasarett, där han verkade nitiskt och pliktrog.

CARL P. NAUMANN. †

JAKOB OTTERGREN. †

A. F. G. FIEDLER. †